

Smittskyddslag (1988:1472)

[\[Fakta & Historik\]](#)

Inledande bestämmelser

1 § Med smittskydd avses i denna lag verksamhet till skydd mot att smittsamma sjukdomar sprids bland människor.

2 § Utöver föreskrifterna i denna lag gäller om smittskydd vad som är föreskrivet i annan författning.

Smittsamma sjukdomar

3 § Smittsamma sjukdomar indelas i samhällsfarliga sjukdomar och övriga smittsamma sjukdomar.

De samhällsfarliga sjukdomarna och vissa av de övriga smittsamma sjukdomarna skall anmälas enligt föreskrifterna i denna lag. Sådana sjukdomar benämns anmälningspliktiga sjukdomar.

De samhällsfarliga sjukdomarna anges i bilaga till denna lag. Regeringen meddelar föreskrifter om vilka övriga smittsamma sjukdomar som skall anmälas. Lag (1995:1315).

4 § Om riksdagens beslut om ändring i bilagan inte kan avvaktas, får regeringen föreskriva att bestämmelserna om samhällsfarliga sjukdomar skall tillämpas från den tidpunkt som regeringen bestämmer på en viss smittsam sjukdom som uppträder eller inom kort kan uppträda här i landet, om sjukdomen bedöms dels ha hög smittsamhet eller kunna få explosiv utbredning, dels medföra hög dödlighet eller bestående skador bland de smittade. En sådan föreskrift får meddelas endast om nämnda verkningar av sjukdomen inte var kända vid tillkomsten av bilagan.

Föreskrifter som meddelas med stöd av första stycket skall snarast underställas riksdagens prövning. Lag (1995:1315).

5 § Varje landsting svarar för att behövliga smittskyddsåtgärder vidtas inom landstingsområdet, i den mån annat inte följer av 9-11 §§.

Vad som sägs i denna lag om landsting gäller också kommuner som inte ingår i ett landsting. Lag (1995:1315).

6 § I varje landsting skall det finnas en

smittskyddsläkare, som utses av en sådan nämnd som avses i 10 § hälso- och sjukvårdslagen ([1982:763](#)). I frågor som inte gäller smittskyddsläkarens myndighetsutövning skall denne verka under nämnden. Lag (1995:1315).

7 § Smittskyddsläkaren skall, utöver vad som är särskilt föreskrivet i denna lag,

1. planera, organisera och leda smittskyddet,
 2. verka för samordning och likformighet av smittskyddet,
 3. verka för att förebyggande åtgärder vidtas,
 4. fortlöpande följa smittskyddsläget i landstinget,
 5. hjälpa kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet, läkare och andra som är verksamma inom smittskyddet i deras smittskyddsarbete,
 6. undervisa berörd hälso- och sjukvårdspersonal samt hälsoskyddspersonal i smittskyddsfrågor,
 7. lämna allmänheten råd och upplysningar i smittskyddsfrågor, samt
 8. även i övrigt verka för ett effektivt smittskydd.
- Lag (1995:1315).

8 § Smittskyddsläkaren skall få upplysningar från och få del av uppgifter i handlingar hos kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt hos läkare och andra som är verksamma inom hälso- och sjukvården, om han i ett enskilt fall begär det och behöver det för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Lag (1995:1315).

9 § Den nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet i en kommun svarar för att smittskyddsåtgärder vidtas mot sådana djur, livsmedel, vattentäcker, avloppsvatten, ventilationsanläggningar och andra objekt som sprider eller misstänks sprida smittsamma sjukdomar. Lag (1995:1315).

10 § Varje läkare skall i sin hälso- och sjukvårdande verksamhet vara uppmärksam på förekomsten av samhällsfarliga och andra anmälningspliktiga sjukdomar och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas. Om läkaren har kompetens för uppgiften och inte är förhindrad att utföra den, är läkaren skyldig att undersöka den som har anledning anta att han har smittats av en samhällsfarlig sjukdom samt att behandla den som för smitta av en sådan sjukdom.

Undersöknings- och behandlingsskyldigheten gäller dock för en läkare i privat verksamhet endast om läkaren får ersättning enligt lagen ([1993:1651](#)) om läkarvårdsersättning. Lag (1995:843).

11 § En läkare som undersöker eller behandlar någon enligt denna lag benämns behandlande läkare.

Om behandlande läkares åligganden enligt denna lag finns närmare föreskrifter i 15-23, 25-27, 29, 32 och 36 §§.

Samverkan

12 § Smittskyddsläkaren och de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet skall samverka med varandra och med myndigheter, behandlande läkare och andra som bedriver verksamhet av betydelse för smittskyddet. Särskilt skall nämnderna informera smittskyddsläkaren om iakttagelser som kan vara av betydelse för hans verksamhet och samråda med honom om beslut och andra viktigare åtgärder som berör smittskyddet.

Smittskyddsläkarna skall samarbeta med varandra och med behandlande läkare i smittskyddsfrågor och skall lämna de uppgifter som är nödvändiga för verksamheten.

Ett smittskyddsärende får, om det är lämpligt och smittskyddsläkarna är överens om det, överlämnas till en smittskyddsläkare i ett annat landsting. Lag (1995:1315).

Skyldighet att söka läkare och lämna upplysningar

13 § Den som har anledning anta att han har smittats av en samhällsfarlig sjukdom är skyldig att utan dröjsmål söka läkare samt att låta läkaren göra de undersökningar och ta de prov som behövs för att fastställa om han har smittats av en sådan sjukdom. Han är också skyldig att följa de förhållningsregler som läkaren har meddelat honom.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas också om en person som smittats av en samhällsfarlig sjukdom uppger att han varit i kontakt med någon annan person på sådant sätt att smitta kunnat överföras.

14 § Den som har smittats av en samhällsfarlig sjukdom skall lämna den behandlande läkaren uppgift

om den eller de personer som smittan kan ha kommit från och förts vidare till samt lämna upplysningar i övrigt om varifrån smittan kan ha kommit och vart den kan ha förts vidare.

Läkarundersökning och förhållningsregler

15 § Vid undersökning som avses i 13 § skall den behandlande läkaren ta de prov som behövs för att fastställa om den undersökte smittats av en samhällsfarlig sjukdom. Läkaren skall informera den undersökte om den misstänkta sjukdomens art och smittsamhet.

16 § Den behandlande läkaren skall meddela den som undersöks för en samhällsfarlig sjukdom de förhållningsregler som behövs för att hindra smittspridning. Reglerna får avse den undersöktes kontakter med läkaren, hygien, isolering i hemmet, arbete och skolgång samt livsföring i övrigt. Förhållningsreglerna skall tas in i den undersöktes patientjournal.

Läkaren skall så långt det är möjligt se till att förhållningsreglerna följs.

17 § Om den undersökte begär det, skall smittskyddsläkaren pröva förhållningsreglerna. Smittskyddsläkaren får ändra förhållningsreglerna på det sätt han finner mest ändamålsenligt.

18 § Om den undersökte har smittats av en samhällsfarlig sjukdom, skall den behandlande läkaren genom att fråga den smittade söka få veta av vad eller vem han kan ha blivit smittad och vilka andra som kan ha blivit smittade av samma smittkälla. Han skall också söka få reda på till vem den smittade kan ha fört smittan vidare.

19 § Om den som undersökts för en samhällsfarlig sjukdom byter behandlande läkare, skall den läkare som övertar behandlingsansvaret omedelbart underrätta den tidigare behandlande läkaren om detta.

Anmälan om samhällsfarlig och annan anmälningspliktig sjukdom

20 § En läkare som i sin verksamhet konstaterar att någon har smittats av en samhällsfarlig sjukdom skall anmäla detta till smittskyddsläkaren och Smittskyddsinstitutet. Detta gäller även en läkare som

i samband med obduktion finner smitta av en samhällsfarlig sjukdom. Sådan anmälan skall också göras av läkare vid mikrobiologiskt laboratorium, som vid analys finner smittämne av sådan samhällsfarlig sjukdom som avses i 1.1 och 1.2 bilagan till denna lag.

Vid fall av samhällsfarlig sjukdom som avses i 1.2 bilagan till denna lag skall anmälan göras även till den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Lag (1995:1315).

21 § En anmälan som avses i 20 § skall innehålla uppgifter om

1. den smittades namn, personnummer och adress,
2. den sannolika smittkällan,
3. de sannolika smittvägarna,
4. de förhållningsregler som läkaren har meddelat samt de behandlingsåtgärder och andra åtgärder som han har vidtagit för att hindra smittspridning,
5. andra uppgifter av betydelse för smittskyddet.

Om anmälan gäller en sjukdom som avses i 1.3 bilagan till denna lag, skall uppgifter som avses i första stycket 1 och 2 inte lämnas i anmälan.

22 § En läkare som i sin verksamhet konstaterar att någon har smittats av en annan anmälningspliktig sjukdom än en samhällsfarlig sjukdom skall anmäla detta till smittskyddsläkaren och Smittskyddsinstitutet. Anmälan skall göras även beträffande annan sjukdom som är eller som misstänks vara smittsam, om sjukdomen har fått en anmärkningsvärd utbredning inom ett område eller uppträder i en elakartad form.

Anmälningsskyldighet enligt första stycket första meningen gäller även för en läkare som i samband med obduktion finner smitta av en annan anmälningspliktig sjukdom än en samhällsfarlig sjukdom. Motsvarande gäller för en läkare vid mikrobiologiskt laboratorium, som vid analys finner smittämne av en sådan sjukdom.

Regeringen får meddela föreskrifter om att anmälan om förhållande som avses i första eller andra stycket även skall göras till den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Lag (1995:1315).

23 § En anmälan enligt 22 § skall innehålla uppgift om den smittades identitet samt de övriga uppgifter som behövs för att kunna följa sjukdomens

utbredning. På begäran av smittskyddsläkaren eller den kommunala nämnden som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet är den läkare som gjort anmälan skyldig att lämna smittskyddsläkaren eller nämnden även andra uppgifter av betydelse för deras smittskyddsarbete. Lag (1995:1315).

24 § En anmälan enligt 20 eller 22 § skall göras till smittskyddsläkaren i det landsting där den anmälade läkaren har sin yrkesverksamhet. Om smittskyddsläkaren efter att ha fått en sådan anmälan finner att ytterligare åtgärder behövs för att hindra smittspridning, skall han se till att sådana åtgärder vidtas. Lag (1995:1315).

24 a § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om undantag för läkare vid mikrobiologiskt laboratorium från skyldigheten att göra anmälan såvitt avser viss sjukdom, viss uppgift i anmälan eller till vilka anmälan skall göras. Lag (1995:1315).

Särskilda åtgärder vid befarad smittspridning

25 § Om en behandlande läkare har anledning anta att en patient, som för eller misstänks föra smitta av en samhällsfarlig sjukdom, inte kommer att följa eller inte följer meddelade förhållningsregler, skall han skyndsamt underrätta smittskyddsläkaren. Detta gäller också då en sådan patient avbryter pågående behandling utan att den behandlande läkaren är införstådd med det.

26 § Om den behandlande läkaren i sitt arbete med smittspårning enligt 18 § finner anledning anta att en person har smittats av en samhällsfarlig sjukdom och denne inte utan dröjsmål låter sig undersökas av läkaren själv eller av en annan läkare, skall den behandlande läkaren underrätta smittskyddsläkaren om detta.

27 § I en underrättelse enligt 25 eller 26 § skall den behandlande läkaren ange den smittades eller misstänkt smittades namn, personnummer och adress samt andra uppgifter som bedöms kunna vara av betydelse för smittskyddsläkarens fortsatta åtgärder. En underrättelse enligt 26 § skall alltid innehålla uppgift om de omständigheter på vilka den

behandlande läkaren grundar sin misstanke om smitta.

28 § Efter att ha fått en underrättelse enligt 25 eller 26 § skall smittskyddsläkaren vidta de åtgärder som behövs för att hindra vidare smittspridning eller för att få till stånd läkarundersökning av den som misstänks vara smittad. Innan smittskyddsläkaren tillgriper en tvångsåtgärd bör han söka nå rättelse på frivillig väg, om det kan ske utan risk för smittspridning.

Uppgiftsskyldighet

29 § Regeringen får meddela föreskrifter beträffande en viss samhällsfarlig sjukdom om att följande personer och myndigheter är skyldiga att på begäran av smittskyddsläkaren lämna honom de uppgifter om smittbäraren som smittskyddsläkaren behöver för att kunna fullgöra sina åligganden enligt denna lag:

1. myndigheter som genom sin verksamhet får kännedom om uppgifter av betydelse för smittskyddet och

2. personal inom enskild hälso- och sjukvård som i sin yrkesutövning står under tillsyn av Socialstyrelsen. Lag (1995:1315).

30 § Om smittskyddsläkaren har fått en underrättelse från en behandlande läkare om att en patient som för smitta av infektion av HIV inte har följt eller misstänks inte ha följt meddelade förhållningsregler, skall smittskyddsläkaren underrätta socialnämnden, polismyndigheten och frivårdsmyndigheten. Därvid skall han lämna uppgift om vem förhållningsreglerna gäller och innebörden av dessa. Underrättelse skall inte lämnas om smittskyddsläkaren bedömer att den inte behövs för att tillse att förhållningsreglerna följs eller att den annars saknar betydelse för smittskyddet. Lag (1990:1017).

31 § Uppmärksammar socialnämnden, polismyndigheten eller frivårdsmyndigheten, efter att ha fått underrättelse enligt 30 §, i sin verksamhet förhållanden som tyder på att förhållningsreglerna inte följs, skall detta anmälas till den smittskyddsläkare som har lämnat underrättelsen. Om denne har överlämnat ärendet till en smittskyddsläkare i en annan landstingskommun, skall anmälan i stället göras till den smittskyddsläkaren.

När smittskyddsläkaren anser att socialnämndens, polismyndighetens eller frivårdsmyndighetens medverkan inte längre behövs, skall han meddela myndigheten detta. Lag (1990:1017).

32 § Om någon som för smitta av infektion av HIV tas in på en kriminalvårdsanstalt eller med tvång på en annan vårdinrättning, skall den läkare som där ansvarar för hälso- och sjukvården underrättas av den behandlande läkaren om smittan och om de förhållningsregler som gäller för den intagne.

Kan den intagne inte tas om hand på ett sådant sätt att smittspridning kan förhindras, skall den ansvarige läkaren underrätta den behandlande läkaren om detta.

Tvångsåtgärder

33 § En kommunal nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att hindra spridning av en samhällsfarlig sjukdom.

Ett föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Om någon inte följer ett föreläggande eller förbud, får nämnden förordna om rättelse på hans bekostnad. Ett sådant beslut får också meddelas utan föregående föreläggande eller förbud, om nämnden med hänsyn till risken för smittspridning finner att rättelse bör ske utan dröjsmål. Lag (1995:1315).

34 § En kommunal nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet får låta förstöra gång- och sängkläder, husgeråd, möbler och andra föremål av personlig natur samt låta avliva sällskapsdjur, om det är nödvändigt för att hindra spridning av samhällsfarlig sjukdom. Nämnden skall betala skälig ersättning till den som har drabbats av ett beslut om förstöring. Lag (1995:1315).

35 § För att kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har en kommunal nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet rätt till tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen varifrån smitta kan spridas och får där göra undersökningar och ta prov. För uttaget prov betalas inte ersättning. Lag (1995:1315).

Tvångsundersökning

36 § Om någon som enligt 13 § är skyldig att söka

läkare inte utan dröjsmål gör det, får smittskyddsläkaren besluta att han skall undersökas av en läkare som smittskyddsläkaren bestämmer. Vid undersökningen får inte förekomma ingrepp som kan förorsaka annat än obetydligt men.

Läkaren skall underrätta smittskyddsläkaren om resultatet av undersökningen.

Tillfälligt omhändertagande

37 § Om det av särskilda skäl behövs för att förhindra befarad smittspridning, får smittskyddsläkaren besluta att den som kan antas ha blivit smittad av sjukdom som avses i 1.1 och 1.2 bilagan till denna lag tillfälligt skall tas om hand på sjukhus. Omhändertagandet skall bestå till dess det klarlagts huruvida denne har smittats, dock högst sju dagar, den dag då omhändertagandet verkställdes medräknad.

Den omhändertagne får hindras att lämna sjukhusets område eller den del av sjukhuset där han skall vistas.

Beslut om tvångsisolering

38 § Länsrätten skall, på ansökan av smittskyddsläkaren, besluta om tvångsisolering av den som för smitta av en samhällsfarlig sjukdom, om den smittade inte frivilligt medverkar till de åtgärder som behövs för att hindra smittspridning. Ett sådant beslut skall också fattas om det finns grundad anledning anta att den smittade inte följer meddelade förhållningsregler och underlåtenheten innebär en uppenbar risk för smittspridning.

Tvångsisolering skall ske på sjukhus som drivs av ett landsting. Lag (1995:1315).

39 § Om länsrättens beslut om tvångsisolering inte kan avvaktas utan fara, skall smittskyddsläkaren meddela ett sådant beslut som avses i 38 § första stycket. Smittskyddsläkaren beslut skall omedelbart underställas länsrättens prövning.

Tvångsisoleringens varaktighet

40 § Tvångsisolering får pågå under högst tre månader från den dag den smittade på grund av beslutet om isolering togs in på sjukhus.

41 § Efter ansökan av smittskyddsläkaren får länsrätten besluta att tvångsisoleringen skall fortsätta

utöver den längsta tiden enligt 40 §. Ett sådant beslut får avse högst sex månader åt gången.

En ansökan om fortsatt tvångsisolering skall ha kommit in till länsrätten innan tiden för gällande beslut om tvångsisolering har löpt ut.

Tvångsisoleringen skall fortgå i avvaktan på att länsrätten beslutar med anledning av ansökan.

42 § När det inte längre finns skäl för tvångsisolering skall smittskyddsläkaren ofördröjligen besluta att tvångsisoleringen skall upphöra.

Om den tvångsisolerede begär att tvångsisoleringen skall upphöra, är smittskyddsläkaren skyldig att ofördröjligen besluta i frågan.

Omhändertagandet under tvångsisoleringen

43 § Den som är tvångsisolerad skall tas väl om hand. Han skall få det stöd och den hjälp som behövs och motiveras att ändra sin inställning och livsföring så, att tvångsisoleringen kan upphöra. Den tvångsisolerede får inte utan stöd i denna lag underkastas någon annan inskränkning i sin frihet än som påkallas av ändamålet med isoleringen.

Den tvångsisolerede skall ges tillfälle till sysselsättning och sådan fysisk träning som är lämplig med hänsyn till hans ålder och hälsotillstånd.

Den tvångsisolerede skall ges möjlighet att dagligen vistas utomhus under minst en timme, om det inte finns synnerliga hinder mot detta. Lag (1995:1315).

43 a § Den som är tvångsisolerad har rätt att föra telefonsamtal och ta emot besök i den utsträckning det kan ske med hänsyn till vården eller ordningen på sjukhuset. Besök kan förvägras, om ändamålet med tvångsisoleringen skulle motverkas därav. Besök skall ske under sådana former att risk för smittspridning och införsel av sådan egendom som avses i 45 § motverkas.

Den som är tvångsisolerad har rätt att sända och, med den begränsning som följer av 47 §, ta emot brev och andra försändelser. Lag (1995:1315).

43 b § Beslut om inskränkningar i rättigheterna enligt 43 § andra och tredje styckena eller 43 a § meddelas av chefsöverläkaren efter samråd med smittskyddsläkaren. Lag (1995:1315).

Särskilda befogenheter vid tvångsisoleringen

44 § Den som är tvångsisolerad får hindras att lämna sjukhusets område eller den del av sjukhuset där han skall vistas och får i övrigt underkastas den begränsning av rörelsefriheten som är nödvändig för att genomföra tvångsisoleringen. Hans rörelsefrihet får också inskränkas när det behövs av hänsyn till hans egen eller andras säkerhet.

45 § Den som är tvångsisolerad får inte inneha

1. narkotika, alkoholhaltiga drycker eller andra berusningsmedel,
2. injektionssprutor eller kanyler som kan användas för insprutning i människokroppen,
3. andra föremål som är särskilt ägnade att användas för missbruk av eller annan befattning med narkotika, eller
4. annan egendom som kan skada honom själv eller annan eller vara till men för ordningen på sjukhuset.

Påträffas sådan egendom som avses i första stycket, får den omhändertas.

46 § Om det anses påkallat, får den tvångsisolerade kroppsvisiteras eller ytligt kroppsbesiktigas, när han kommer till sjukhuset, för kontroll av att han inte bär på sig egendom som avses i 45 §. Detsamma gäller om det under vistelsen på sjukhuset uppkommer misstanke att sådan egendom skall påträffas hos den tvångsisolerade,

Chefsöverläkaren beslutar om kroppsvsitation eller ytlig kroppsbesiktning.

Kroppsvsitation och ytlig kroppsbesiktning får inte göras mer ingående än vad ändamålet med åtgärden kräver. All den hänsyn som omständigheterna medger skall iakttas. Om möjligt skall ett vittne närvara. Lag (1990:607).

47 § Chefsöverläkaren får besluta att försändelser till den tvångsisolerade får undersökas för kontroll av att de inte innehåller egendom som avses i 45 §. Om en försändelse innehåller sådan egendom, får den omhändertas. Lag (1990:607).

48 § Har narkotika, alkoholhaltiga drycker eller andra berusningsmedel omhändertagits enligt 45 eller 47 § eller har sådan egendom påträffats där någon är tvångsisolerad utan att det finns någon känd ägare till egendomen, skall chefsöverläkaren låta förstöra eller

försälja egendomen enligt bestämmelserna om beslagtagen egendom i 2 § 1 första stycket lagen ([1958:205](#)) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. Detsamma gäller i fråga om injektionssprutor eller kanyler, som kan användas för insprutning i människokroppen, eller i fråga om andra föremål som är särskilt ägnade att användas för missbruk av eller annan befattning med narkotika.

Belopp som har erhållits vid försäljning tillfaller staten. Lag (1990:607).

Vistelse utanför sjukhuset vid tvångsisolering

49 § Den som är tvångsisolerad får ges tillstånd att under viss tid vistas utanför sjukhusets område. Tillståndet får förenas med särskilda villkor.

50 § Tillstånd att vistas utanför sjukhusets område meddelas av smittskyddsläkaren efter samråd med chefsöverläkaren. Smittskyddsläkaren får återkalla tillståndet om förhållandena kräver det.

Smittskyddsläkaren får överlåta åt chefsöverläkaren att pröva frågor om tillstånd att tillfälligt vistas utanför sjukhusets område. Lag (1995:1315).

Förordnande att fullgöra chefsöverläkares uppgifter

50 a § Landstinget får förordna någon inom hälso- och sjukvården legitimerad befattningshavare, som har tillräcklig kompetens och erfarenhet, att i chefsöverläkares ställe fullgöra de uppgifter som chefsöverläkaren har enligt 43-50 §§ vid tvångsisolering av den som för smitta av infektion av HIV.

Vad som sägs i denna lag om chefsöverläkaren gäller också den som förordnats enligt första stycket. Lag (1995:1315).

Överklagande

51 § Beslut enligt denna lag av en kommunal nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Lag (1995:1315).

52 § Smittskyddsläkarens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om beslutet gäller

1. förhållningsregler enligt 17 §,
2. tillfälligt omhändertagande enligt 37 §,
3. avslag på en begäran att tvångsisoleringen skall upphöra,
4. avslag på en begäran om tillstånd att vistas utanför sjukhusets område enligt 49 § eller meddelande av villkor i samband med en sådan vistelse,
5. återkallelse av tillstånd att vistas utanför sjukhusets område enligt 50 §.

Chefsöverläkarens beslut enligt 48 och 50 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut enligt 43 b § om beslutet innebär inskränkningar i särskilt fall för en tvångsisolerad.

Andra beslut enligt denna lag av smittskyddsläkaren eller annan läkare får inte överklagas. Lag (1995:1315).

53 § Socialstyrelsens beslut om föreläggande enligt 67 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Lag (1995:1315).

53 a § I andra mål än sådana som avser tvångsisolering eller upphörande av tvångsisolering krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Lag (1995:1315).

Handläggningen av mål och ärenden

54 § Mål och ärenden enligt denna lag skall handläggas skyndsamt.

55 § Frågor som ankommer på länsrätt enligt denna lag prövas av den länsrätt inom vars domkrets den som har beslutat i frågan eller ansökt om åtgärden har sin verksamhet. Lag (1997:1098).

56 § Länsrätten skall ta upp mål om tvångsisolering enligt 39 eller 41 § till avgörande inom en vecka från den dag då ansökan kom in eller underställning skedde. Om beslutet om tvångsisolering inte är verkställt när det underställs, skall målet tas upp till avgörande inom en vecka från den dag beslutet verkställs. Länsrätten får dock förlänga dessa tider om det behövs ytterligare utredning eller om det på grund av någon annan särskild omständighet är nödvändigt.

I mål om tvångsisolering enligt 38, 39 eller 41 § får länsrätten förordna rörande saken i avvaktan på

målets avgörande.

57 § I mål om tvångsisolering eller om upphörande av tvångsisolering skall länsrätten och kammarrätten hålla muntlig förhandling, om detta inte är uppenbart obehövt. Muntlig förhandling skall alltid hållas i sådana mål om någon part begär det. Parterna skall upplysas om sin rätt att begära muntlig förhandling.

Om en enskild part som har kallats vid vite att inställa sig personligen till en förhandling uteblir, får rätten förordna att han skall hämtas till rätten antingen omedelbart eller till en senare dag. Lag (1995:1315).

58 § Vid handläggning i kammarrätt av andra mål enligt denna lag än som avser 33-35 eller 37 § skall nämndemän ingå i rätten.

59 § I mål i allmän förvaltningsdomstol angående tillfälligt omhändertagande enligt 37 §, tvångsisolering enligt 38, 39 eller 41 § eller upphörande av tvångsisolering enligt 42 §, skall offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas. Lag (1996:1646).

60 § Vid delgivning med enskild i mål och ärenden enligt denna lag gäller inte 12 och 15 §§ delgivningslagen ([1970:428](#)).

61 § Ett beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas i beslutet.

Biträde av polismyndighet

62 § Polismyndighet skall lämna biträde på begäran av

1. smittskyddsläkaren för att genomföra läkarundersökning enligt 36 §,
2. smittskyddsläkaren för att till sjukhus föra den som tillfälligt skall tas om hand enligt 37 § eller som skall tvångsisoleras enligt 38 eller 39 §,
3. smittskyddsläkaren eller chefsöverläkaren för att återföra den som har avvikit från ett sjukhus, där han enligt beslut skall vara tillfälligt omhändertagen eller tvångsisolerad, eller den som inte har återvänt till sjukhuset sedan hans tillstånd att vistas utanför sjukhusets område har gått ut eller återkallats,
4. en kommunal nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet för att bereda nämnden tillträde till områden, lokaler och andra

utrymmen som avses i 35 §,

5. Socialstyrelsen vid styrelsens tillsyn. Lag (1995:1315).

Kostnader

63 § All undersökning, vård och behandling som behövs från smittskyddssynpunkt vid en samhällsfarlig sjukdom skall vara gratis för patienten inom landstingets hälso- och sjukvård.

En undersökning som utförs av en läkare i privat verksamhet för att utreda om någon har smittats av en samhällsfarlig sjukdom är gratis för patienten, om läkaren får ersättning enligt lagen ([1993:1651](#)) om läkarvårdsersättning.

De läkemedel som behövs från smittskyddssynpunkt vid behandling av en samhällsfarlig sjukdom skall vara gratis för patienten.

Bestämmelserna i denna paragraf om gratis förmåner för patienter gäller den som är sjukförsäkrad enligt lagen ([1962:381](#)) om allmän försäkring. Lag (1995:843).

64 § Landstinget svarar för kostnader för åtgärder som avses i 63 § första och andra styckena samt för kostnader för läkemedel som avses i 63 § tredje stycket och som förordnas inom den egna verksamheten.

Staten svarar för övriga kostnader som följer av 63 §. Lag (1993:1657).

Tillsyn

65 § Socialstyrelsen har tillsynen över smittskyddet i landet.

66 § Socialstyrelsen har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

67 § Socialstyrelsen får i sin tillsynsverksamhet meddela de förelägganden som behövs för att denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Ett föreläggande får förenas med vite. Lag (1995:1315).

68 § Socialstyrelsen har rätt att inspektera smittskyddsverksamhet som bedrivs av smittskyddsläkare, kommunala nämnder med uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet och

hälso- och sjukvårdspersonal. Den vars verksamhet inspekteras är skyldig att lämna det biträde som behövs vid inspektionen. Lag (1995:1315).

Ytterligare föreskrifter

69 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om frågor inom smittskyddet som inte gäller vaccination.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpning på försvarsmakten, i den mån föreskrifterna inte gäller tvångsåtgärd mot enskild.

Regeringen får överlåta åt myndighet att meddela föreskrifter som avses i denna paragraf. Lag (1989:291).

Smittskyddet i krig m.m.

70 § Regeringen får meddela särskilda föreskrifter om smittskyddet enligt denna lag, om landet kommer i krig eller krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller av krigsfara som landet har befunnit sig i.

Övergångsbestämmelser

1988:1472

1. Denna lag (nya lagen) träder i kraft den 1 juli 1989, då smittskyddslagen ([1968:231](#)) (gamla lagen) skall upphöra att gälla.

2. Föreskrifter som har meddelats enligt 7 § gamla lagen om isolering och om inskränkning i någons verksamhet och enligt 12 § gamla lagen om åtgärder för att hindra spridning av smitta skall anses ha meddelats enligt 16 § nya lagen.

3. Den som vid ikraftträdandet är intagen på sjukhus enligt 7 eller 14 § gamla lagen skall anses intagen enligt 38 § eller, efter ett beslut om omedelbar tvångsisolering fattat av en läkare som avses i 2 § andra stycket gamla lagen, 39 § nya lagen. Vid tillämpning av den nya lagen skall beslutet om intagning anses ha fattats vid ikraftträdandet.

4. Om ett mål om intagning på sjukhus inte är slutligt avgjort vid ikraftträdandet skall rätten pröva förutsättningarna för tvångsisolering enligt nya lagen.

5. Beslut som miljö- och hälsoskyddsnämnden har meddelat enligt den gamla lagen skall anses meddelade enligt den nya lagen, i den mån det enligt

den nya lagen ankommer på nämnden att meddela sådana beslut.

6. Ärenden enligt 7, 10, 14 eller 15 § gamla lagen, som skall överprövas av länsstyrelsen men inte har avgjorts av länsstyrelsen före ikraftträdandet prövas av länsrätten i länet.

7. Om det i en lag eller i en författning som har beslutats av regeringen hänvisas till den gamla lagen, skall hänvisningen i stället avse den nya lagen. Hänvisas det till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i den nya lagen, tillämpas i stället den nya föreskriften.

1993:1657

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för kostnader som har uppkommit före ikraftträdandet.

1995:843

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för tiden före ikraftträdandet.

Bilaga

Samhällsfarliga sjukdomar

- 1.1 difteri
 - fläckfeber
 - gula febern
 - hepatit B
 - hepatit C
 - hepatit D
 - hepatit non A non B non C non D non E
 - meningokockinfektion
 - polio
 - svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)
 - tuberkulos
 - virala hemorragiska febrar exkl. nefropathia epidemica
 - återfallsfeber
 - 1.2 hepatit A
 - hepatit E
 - kolera
 - mjältbrand
 - paratyfoidfeber
 - pest
 - rabies
 - salmonellainfektion
 - shigellainfektion
 - tyfoidfeber
 - 1.3 gonorrhé
 - infektion av HIV (humant immunbristvirus)
 - klamydiainfektion
 - syfilis
 - ulcus molle
- Lag (2003:421).